

Suomalainen sosiaalinen innovaatio 60 vuotta

Jokainen tuntee jonkun, jota haitalliset riippuvuudet ja niiden seuraukset ovat koskettaneet. Onko riippuvuuteen ihmelääkettä? Pitääkö itse tehdä jotain?

Vertaistukeen perustuva A-kiltatoiminta juhlii tänä kesänä 60-vuotissyntymäpäiviään. Tämä suomalainen sosiaalinen innovaatio syntyi päihdetoipujien ja heidän läheistensä toimesta ja tarpeesta saada toiminnallista vertaistukea arkeen. Kesäkuussa 1962 Suomen

Turussa perustettiin Turun A-asiakas Ketju -niminen A-klinikan toverikunta, asiakasyhdistys, josta sittemmin tuli Suomen ensimmäinen A-kilta. Turun A-killan ja sitä myöten A-kiltatoiminnan virallisen historian voidaan katsoa alkaneen tuona kesänä.

Ajat ovat muuttuneet näiden 60 vuoden aikana, montakin kertaa. Nykyään muutos tuntuu vain kiihtyvän. Vanha kunnon yhdistysmuotoinen vertaistuen järjestämisen malli on edelleen käytössä ja kehittyy maailman muuttuessa. Eri puolilla Suomea toimii 60 A-kiltayhdistystä ja A-kiltatoimintaa on kahta lukuun ottamatta kaikilla hyvinvointialueilla ja pääkaupungissa. A-kiltoja on monenlaisia, isoja ja pieniä, ja ne toimivat konkreettisina toipumisalustoina, joihin voi kiinnittyä monenlaista toimintaa ja joihin voivat tulla monenlaiset ihmiset, joilla on eri riippuvuuksia. Elinvoiman edellytyksenä on toiminnallisuus, joka tukee ja vahvistaa osallisuutta, mutta ei ole puolesta tekemistä. Sekä oman toipumisensa että toipujayhteisön eteen pitää tehdä jotain, kukin omien lähtökohtiensa mukaan, mutta sitä ei tarvitse tehdä yksin.

A-kiltatoimintaan on alusta alkaen kuulunut päihdeasiakkaiden ja -toipujien edunvalvonta. Lisäksi keskeistä on toiminta päihde- ja muihin riippuvuuksiin liitetyn häpeäleiman, stigman poistamiseksi. Tänäkin kesänä olemme vaikuttaneet laajalla rintamalla. A-Kiltojen Liitto on sekä omissa nimissään että yhteistyössä muiden päihdetoimijoiden kanssa antanut lausunnon mielen-terveys- ja päihdepalveluja koskevaan lainsäädännön uudistukseen. Lausunnonlausunnolla pyritään vaikuttamaan siihen, että oikeus mielen-terveys- ja päihdepalveluihin säilyisi ja parantuisi myös paljon palveluja tarvitsevilla ihmisillä sekä siihen, että kokemusasiantuntija- ja vertaistoiminnassa oleva ihmisten toipumispäähän vaikuttava suuri resurssi saataisiin myös lainsäädännön avulla mahdollisimman hyvin käyttöön.

Vertaistuki ja yhteisöllisyys ovat monelle päihdetoipujalle korvaamattomia. A-Kiltojen Liiton kevätpäivillä puhujan suusta kuultua (s. 22): ”Kun näette toinen toisenne ja olette läsnä, teette pieniä ihmeitä”. ■